ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА

Затверджено

Директор Навчально-наукового

Гуманітарного інституту

_____Зореслава ЗАХОЖАЙ

ПЛАН

роботи Юридичної клініки на 2026–2027 навчальний рік

Київ

2026

Тематичний напрям року:

«Фінансова грамотність та податкові права в умовах воєнного стану: правова освіта, податковий контроль та захист прав платників податків»

Загальний обсяг: 4 кредити, 120 годин,

з них:

лекційних занять: 40 годин

практичних занять: 40 годин

самостійної підготовки: 40 годин

Мета річного циклу:

Формування у здобувачів вищої юридичної освіти практичних компетентностей у сфері фінансової грамотності, податкового права та захисту прав платників податків, з урахуванням особливостей правового регулювання в умовах воєнного стану; набуття навичок правового аналізу податкових ситуацій, роботи з документами податкового контролю, підготовки адміністративних скарг, позовних заяв та інших процесуальних документів.

Основні завдання:

- підвищення рівня фінансової та податкової грамотності студентів;
- формування розуміння системи податків і зборів та основних податкових обов'язків фізичних і юридичних осіб;
- ознайомлення з особливостями податкового регулювання в умовах воєнного стану;
- формування навичок аналізу правомірності дій контролюючих органів;
- опрацювання порядку проведення податкових перевірок;
- формування навичок аналізу акта перевірки та податкового повідомлення-рішення;
- опрацювання механізмів адміністративного та судового оскарження;

- формування навичок підготовки юридичних і процесуальних документів;
- розвиток навичок роботи з нормативно-правовими актами та судовою практикою;
- моделювання діяльності юридичної клініки під час надання первинної правничої допомоги.

1. Тематичний план занять

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
1	Фінансова грамотність громадянина в умовах війни: правові та економічні основи	Поняття фінансової грамотності. Доходи, витрати, заощадження, кредитні зобов'язання. Фінансові ризики в умовах війни. Правові способи захисту фінансових інтересів громадян.	Лекція-дискусія, практикум	Аналіз ситуацій щодо фінансових ризиків громадянина та визначення способів їх правового мінімізування	Студенти розуміють основи фінансової грамотності, вміють визначати фінансові та правові ризики	2л + 2 практ
2	Податкова система України в умовах воєнного стану	Система податків і зборів. Платники податків. Контролюючі органи. Податкові	Мінілекція, робота з НПА	Побудова схеми податкової системи України; визначення прав та	Формування системного розуміння податкового законодавства	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
		права та обов'язки. Особливості податкового регулювання в умовах воєнного стану		обов'язків платника		
3	Податки фізичних осіб: основні види, обов'язки та відповідальність	ПДФО, військовий збір та інші обов'язкові платежі. Податкові агенти. Декларування доходів. Податкова відповідальність фізичних осіб	Практичне заняття	Аналіз декількох життєвих ситуацій щодо оподаткування доходів	Студенти вміють визначати основні податкові обов'язки фізичної особи	2л + 2 практ
4	Податкові пільги та особливості оподаткування фізичних осіб в умовах війни	Податкові пільги. Особливості оподаткування окремих доходів. Правове регулювання для окремих категорій платників. Особливості	Кейс-стаді	Визначення права особи на податкову пільгу у запропонованих ситуаціях	Навички застосування податкових норм до конкретної життєвої ситуації	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
		воєнного стану				
5	Податкові обов'язки фізичної особи-підприємця	Реєстрація та податковий статус ФОП. Загальна та спрощена системи оподаткування. ЄП, ЄСВ, звітність. Типові податкові ризики ФОП	Практикум	Порівняння податкових режимів; визначення податкових обов'язків умовного ФОП	Студенти набувають навичок первинного податкового консультування ФОП	2л + 2 практ
6	Оподаткування юридичних осіб: основні податки та податкові ризики	Основні податкові зобов'язання підприємств. Податок на прибуток, ПДВ та інші платежі. Податкова звітність. Податкові ризики суб'єкта господарювання	Мінілекція, аналіз кейсів	Складання карти податкових ризиків умовного підприємства	Вміння визначати основні податкові ризики юридичної особи	2л + 2 практ
7	Податкова звітність, документи та електронна взаємодія з	Податкова звітність. Первинні документи. Електронний	Практикум	Аналіз комплекту умовних документів та	Навички роботи з податковими документами та	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
	контролюючими органами	кабінет. Електронний документообіг. Документальне підтвердження господарських операцій		визначення документальних ризиків	електронними сервісами	
8	Податковий контроль: поняття, форми та повноваження контролюючих органів	Поняття та принципи податкового контролю. Форми податкового контролю. Повноваження ДПС. Права платника податків	Лекція-дискусія, аналіз НПА	Визначення меж повноважень контролюючого органу в конкретній ситуації	Студенти вміють розмежовувати повноваження ДПС та права платника	2л + 2 практ
9	Податкові перевірки: види, підстави та порядок проведення	Камеральні, документальні та фактичні перевірки. Планові та позапланові перевірки. Підстави призначення. Допуск до перевірки. Строки та процедура	Лекція-практикум	Визначення виду перевірки та перевірка законності її призначення	Вміння аналізувати правові підстави проведення перевірки	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
10	Документальні, камеральні та фактичні перевірки: практичний аналіз	Особливості проведення різних видів перевірок. Документи контролюючого органу. Дії платника до, під час та після перевірки. Особливості перевірок у період воєнного стану	Практичний кейс	Аналіз умовного наказу/направлення на перевірку; визначення можливих порушень процедури	Навички первинного правового аудиту податкової перевірки	2л + 2 практ
11	Права платника податків під час проведення податкової перевірки	Права та обов'язки платника. Порядок допуску посадових осіб. Надання документів. Фіксація порушень. Заперечення щодо дій контролюючого органу	Рольова гра	Моделювання податкової перевірки: «контролюючий орган — платник — представник»	Формування практичних навичок правового супроводу перевірки	2л + 2 практ
12	Акт податкової перевірки: структура, зміст	Поняття та структура акта. Встановлені	Практикум з документом	Аналіз умовного акта перевірки;	Вміння професійно аналізувати акт	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
	та правове значення	порушення. Доказова база. Заперечення до акта. Співвідношення акта та подальшого ППР		виявлення юридично значущих помилок та підготовка заперечень	податкової перевірки	
13	Податкове повідомлення-рішення: правова природа, зміст та наслідки	Поняття ППР. Підстави прийняття. Структура та реквізити. Грошове зобов'язання та штрафні санкції. Порядок отримання та наслідки	Аналіз документа, кейс	Проведення правового аналізу ППР; визначення потенційних підстав для оскарження	Навички первинного аналізу ППР та визначення способу захисту	2л + 2 практ
14	Адміністративне оскарження рішень контролюючих органів	Поняття та порядок адміністративного оскарження. Суб'єкт розгляду скарги. Строки. Вимоги до скарги. Рішення за результатами розгляду	Лекція-практикум	Визначення алгоритму адміністративного оскарження конкретного ППР	Студенти розуміють процедуру адміністративного оскарження	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
15	Практикум: складання адміністративної скарги на ППР	Структура скарги. Фактичні обставини. Правове обґрунтування. Докази. Формулювання вимог. Типові помилки	Практикум	Підготовка проєкту адміністративної скарги	Формування навичок складання документа адміністративного оскарження	2л + 2 практ
16	Судове оскарження рішень контролюючих органів	Право на судовий захист. Адміністративна юрисдикція. Підсудність. Строки звернення. Визначення відповідача. Порядок звернення до адміністративного суду	Мінілекція, аналіз судових справ	Визначення юрисдикції, сторін та способу судового захисту у конкретній справі	Вміння визначати процесуальний алгоритм судового оскарження	2л + 2 практ
17	Адміністративний процес у податкових спорах	Позовне провадження. Позовна заява. Докази. Обов'язок доказування. Відзив. Відповідь на	Практикум, моделювання судового процесу	Підготовка процесуальних документів та моделювання	Формування базових навичок участі в адміністративному судочинстві	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
		відзив. Судові витрати. Судове рішення та його оскарження		судового засідання		
18	Практикум: підготовка адміністративного позову до контролюючого органу	Структура адміністративного позову. Предмет та підстави позову. Позовні вимоги. Докази. Додатки. Процесуальні строки	Практикум	Складання проєкту позовної заяви про скасування ППР	Формування навичок підготовки основного процесуального документа	2л + 2 практ
19	Судова практика у податкових спорах: аналіз практичних кейсів	Актуальна практика Верховного Суду. Типові категорії податкових спорів. Доказування. Процедурні порушення. Оцінка первинних документів. Правові позиції судів	Case-study, робота в групах	Аналіз судового рішення та підготовка правової позиції сторони	Вміння аналізувати судову практику та використовувати її для обґрунтування правової позиції	2л + 2 практ

№	Тема заняття	Зміст заняття	Форма проведення	Практичне завдання	Очікувані результати	Години
20	Підсумковий клінічний практикум: від податкової перевірки до судового захисту	Комплексний аналіз наскрізного кейсу. Перевірка → акт → заперечення → ППР → адміністративне оскарження → позов → судовий розгляд	Комплексна ділова гра / moot court	Повний супровід умовного клієнта та підготовка пакета юридичних документів	Формування цілісної практичної компетентності у сфері податкового захисту	2л + 2 практ
				Разом		80

2. Наскрізний практичний кейс року:

Протягом року студенти працюють із умовним клієнтом - тобто, фізичною особою-підприємцем або юридичною особою, яка здійснює господарську діяльність в Україні.

Ситуація поступово розвивається:

1. Клієнт здійснює господарську діяльність.
↓
2. Виникають податкові обов'язки.
↓
3. Контролюючий орган ініціює перевірку.
↓
4. Студенти аналізують підстави та процедуру перевірки.
↓
5. Складається акт перевірки.
↓
6. Студенти готують заперечення на акт.
↓
7. Контролюючий орган приймає ППР.

↓
8. Студенти аналізують ППР.
↓
9. Готується адміністративна скарга.
↓
10. За результатами оскарження виникає необхідність судового захисту.
↓
11. Студенти визначають юрисдикцію, строки та спосіб захисту.
↓
12. Готують адміністративний позов.
↓
13. Формують доказову базу.
↓
14. Проводять модельне судове засідання.

Результат: На 20-му занятті студент фактично демонструє повний алгоритм роботи юридичного клініциста з податковою справою.

3. Процесуальні документи, які студенти мають опрацювати

У межах річного циклу доцільно передбачити підготовку таких документів:

1. запит платника податків до контролюючого органу;
2. відповідь на запит контролюючого органу;
3. заперечення щодо акта податкової перевірки;
4. адміністративна скарга на ППР;
5. клопотання / заява у межах адміністративного оскарження;
6. адміністративний позов про визнання протиправним та скасування ППР;
7. заява про забезпечення позову — за відповідним кейсом;
8. відзив на адміністративний позов;
9. відповідь на відзив;
10. письмові пояснення;
11. клопотання про витребування доказів;

12.апеляційна скарга — як факультативний практичний документ.

4. Методичний принцип проведення занять:

Для Юридичної клініки діє модель:

20–30 хвилин — нормативно-правовий блок
20–30 хвилин — аналіз практики / документів
50–60 хвилин — клінічний практикум

Мета: не перевантажувати студентів теорією і постійно переводити знання у практичну площину.

Головний принцип: «Кожне теоретичне положення має завершуватися практичним юридичним завданням».

5. Нормативна та інформаційна база:

Базовим нормативним актом програми є Податковий кодекс України, доповнений законами та підзаконними актами, що регулюють податковий контроль, перевірки, адміністративне та судове оскарження.

Для кожного заняття нормативна база має актуалізуватися на дату його проведення. Це особливо важливо для тематики воєнного стану, оскільки спеціальні правила податкового контролю неодноразово змінювалися.

Для практичної частини доцільно використовувати офіційні матеріали ДПС та актуальну судову практику. Зокрема, ДПС у 2026 році систематично публікує інформацію про розгляд скарг на ППР та апеляційну практику.

При вивченні судового оскарження окремий акцент треба зробити на процесуальних строках, оскільки вони безпосередньо впливають на можливість захисту права. Актуальні роз'яснення ДПС у 2026 році окремо розмежовують строки судового оскарження залежно від того, чи використовував платник адміністративну процедуру.

Керівник Юридичної клініки Тетяна МАКАРОВА